

ธรรมโอวาท หลวงปู่เหรียญ

พระสุธรรมคณาจารย์ (หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ)

ธรรมโอวาท หลวงปู่เหรียญ ๖

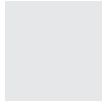

พระสุธรรมคณาจารย์
(หลวงปู่เหรียญ วรรลาโภ)

ธรรมโอวาท หลวงปู่เหรียญ ๖

พระสุธรรมคณาจารย์ (หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ)

Pdf file Book

ชมรมกัลยาณธรรม
หนังสือดีลำดับที่ ๔๑๒

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กันยายน ๒๕๖๔ จำนวนพิมพ์ X,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย ชมรมกัลยาณธรรม ๑๐๐ ถนนประโคนชัย
ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐
โทรศัพท์ ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓ และ ๐-๒๗๐๒-๙๖๒๔

.....
ออกแบบปก / รูปเล่ม คนข้างหลัง

พิสูจน์อักษร ทีมงานกัลยาณธรรม

เพลต / พิมพ์ แคนนา กราฟฟิก โทร. ๐๘-๖๓๑๔-๓๖๕๑

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ

การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com

kanlayanatam

Line official :
kanlayanatam2

ที่ระลึกงานทอดกรุ่นสามัคคี
วัดป่าพิชัยวัฒนมงคล
อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
วันอาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

คำนำในการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๖

ปี ๒๕๖๔ ได้เวียนมาบรรจบครบอีกวาระหนึ่ง
ที่ **คุณหมอชัยวัฒน์ ไพศาลพิสุทธ์** รองผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลสมุทรปราการ และครอบครัว ผู้มีศรัทธายิ่ง
ในบวรพระพุทธศาสนา เป็นผู้ใฝ่ใจในการประพฤติ
ปฏิบัติธรรม มีศรัทธาเลื่อมใสในพระธรรมเทศนาของ
องค์พ่อแม่ครูบาอาจารย์ พระสุธรรมคณาจารย์ (หลวงปู่
เหรียญ วรลาโภ) อดีตเจ้าอาวาส วัดอรัญญบรรพต อำเภอ
ศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ได้กระตุ้นเตือนให้ช่วยถอด
เนื้อหาพระธรรมเทศนาของ องค์หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ
ปีละ ๓ กัณฑ์ ในปี ๒๕๖๔ นี้ก็เช่นเดียวกัน เพื่อเตรียม
แจกเป็นธรรมทานในการทอดกฐินประจำปี ๒๕๖๔ ซึ่งใน
ปีนี้ได้กำหนดให้มีการทอดกฐินสามัคคี ในวันอาทิตย์ที่
๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ข้าพเจ้า พระครูสุทธิญาณโสภณ

ประธานสงฆ์วัดป่าพิชัยวัฒนมงคล รักษาการเจ้าอาวาส
ขออนุโมทนากุศลเจตนาอันเป็นบุญกุศลอันสูงยิ่งของ
คุณหมอชัยวัฒน์ ไพศาลพิสุทธิ ในการที่จะให้พุทธบริษัท
ได้เข้าใจและประพฤติปฏิบัติธรรมได้อย่างถูกต้องตาม
พระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเป็น
สัมมาทิฏฐิ คือเห็นถูกเห็นชอบนั่นเอง ท้ายนี้ ขอขอบคุณ
ทุกๆ ท่านที่ได้ร่วมกันจัดพิมพ์หนังสือพระธรรมเทศนา
ในครั้งนี้

ขอขอบคุณ พระมหาทวี ญาณวโร รองเจ้าอาวาส
วัดป่านาขาม ผู้ช่วยถอดพระธรรมเทศนาขององค์หลวงปู่
เหรียญ วรลาโภ

ขออนุโมทนา

พระครูสุทธิญาณโสภณ

เจ้าคณะอำเภอสังขุม (ธ) เจ้าอาวาสวัดป่านาขาม
รักษาการเจ้าอาวาสวัดป่าพิชัยวัฒนมงคล

ธรรมนาวา

จากซีดี แผ่นที่ ๒๐ ลำดับที่ ๑๖

ตั้งใจนะ ตั้งใจทุกคน ล้ำรวมจิตใจของตนให้ดี
กิเลสตัณหาที่เหมือนกับห้วงน้ำในมหาสมุทรทะเล บุคคล
ผู้ใดไม่มีความพากเพียรพยายาม มันก็เหมือนกับบุคคล
ตกลงไปสู่ห้วงทะเล มหาสมุทร แล้วไม่พยายามแหวกว่าย
ก็จมน้ำตาย ฉันทัดก็อย่างนั้นแล กิเลส ราคะ โทสะ โมหะ
มันเหมือนกับน้ำที่ท่วมหัวใจของคนอยู่ ผู้ใดไม่พากเพียร
พยายามแหวกว่ายกิเลสเหล่านั้นออกจากจิตใจ ผู้นั้นก็
จมอยู่ในทุกข์ เหมือนอย่างบุคคลตกไปในทะเลอันกว้าง

ใหญ่ไพศาลนั้นแหละ ย่อมไม่มีทางเอาตัวรอดได้ ผู้ใดชอบปล่อยใจของตนให้กิเลสเหล่านี้ครอบงำแล้ว ก็เอาตัวรอดจากทุกข์ไม่ได้เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้น อย่าพากันประมาท

เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ในชาตินี้ ได้มาพบพระพุทธศาสนา พบคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งชี้บอกอุบายกำจัดกิเลสตัณหาเหล่านี้ไว้อย่างถูกต้อง เมื่อผู้ใดปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างจริงจังแล้ว ก็จะทำให้กิเลสเหล่านี้เบาบางออกไปจากจิตใจอย่างแท้จริง การที่บุคคลพยายามฝึกฝนจิตที่ดี ฝึกฝนกายที่ดี ฝึกฝนวาจาที่ดี ให้ตรงต่อศีล สมาธิ ปัญญา นั้น นั่นว่าอุปมาอย่างกับบุคคลต่อเรือที่กำลังจะข้ามไปสู่ฝั่งโน้น การที่เราปฏิบัติตามศีล สมาธิ ปัญญา นี้ เรียกว่าเราพยายามต่อเรือ เรืออันนี้เรียกว่าประกอบด้วยธรรมะ ไม่ใช่ประกอบด้วยไม้ ด้วยเหล็ก เอาธรรมะต่างๆ มารวมกันเข้า เห็นลำเรือสำหรับให้ดวงจิตนี้ได้อาศัยข้ามจากโอชะแห่งแก่งกันดาร คือความโลภ ความโกรธ ความหลง หรือว่าราคะตัณหาพวกนี้

บุคคลจะพ้นจากโอชะเหล่านี้ไปได้ ก็เมื่อมาปฏิบัติตาม ศีล สมาธิ ปัญญาตัวเอง ไม่ใช่ปฏิบัติไปอย่างอื่นแล้วมันจะพ้นไปได้ ไม่มี ข้อปฏิบัติใดๆ ในโลกนี้ นอกเหนือไปจาก ศีล สมาธิ ปัญญาแล้ว ไม่มีข้อปฏิบัติใดที่จะมากำจัดกิเลสดังกล่าวมานี้ให้น้อยเบาบางหรือหมดสิ้นไปจากจิตใจนี้ได้ ไม่มีเลย เพราะฉะนั้นให้พากันพยายามอย่าท้อถอย เรามันถูกห้วงน้ำ คือกิเลสเหล่านี้ท่วมทับจิตใจมานับไม่ถ้วนแล้ว เราย่อยคอบอยู่กลางมหาสมุทรทะเล คือ ราคะ โทสะ โมหะ เหล่านี้ละ จิตใจมันล่องลอยอยู่ในกิเลสเหล่านี้มานับชาติไม่ถ้วนแล้วนะ คิดให้ดี

แต่เราระลึกชาติหนหลังไม่ได้หรอก พระพุทธเจ้าพระองค์ทรงระลึกชาติหนหลังได้ พระองค์จึงเบื่อหน่ายในการเกิด ในความเป็นมาของพระองค์ และเพราะความเบื่อหน่ายนั้นแหละ จึงคลายความกำหนดยินดีในชั้นนี้ทั้ง ๕ นี้เสียได้ พระองค์จึงไม่ถูกห้วงน้ำคือกิเลสดังกล่าวมานั้นท่วมทับต่อไป ดังจะเห็นได้จากการที่พระองค์ออกบวชแล้วพระองค์ไม่หวนกลับไปครองราชสมบัติอีกเลย นั่นแสดงว่าพระองค์พ้นจากห้วงน้ำเหล่านั้นไปแล้วจริงๆ แล้วพระองค์

ก็ไม่ได้สะสมสมบัติอะไรในโลก ที่มีพุทธบริษัทบริจาคนานับไม่ถ้วน ทั้งปัจจัยเครื่องอาศัยต่างๆ พระองค์ก็ไม่สะสมเลย ทรงแจกแก่ภิกษุสามเณรไปหมด

ดังจะเห็นได้จากช่วงใกล้ที่พระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระองค์ไม่ได้จำพรรษาอยู่ที่วัดเชตวันวนารามเลย ซึ่งตามปกติแล้ว พระองค์จะประทับอยู่ที่นั่น แต่ในปีนั้น พระองค์เสด็จไปจำพรรษาอยู่บ้านเวฬุคาม ตำบลน้อยๆ ตำบลหนึ่งใกล้กับเมืองเวสาลี แล้วทรงอนุญาตให้ภิกษุไปเที่ยวจำพรรษาอยู่กับมิตรสหาย นั่นหมายความว่า ภิกษุไปคุ้นเคยกับญาติโยมหมู่บ้านใด ที่เขานับถือเลื่อมใส ก็ให้ไปจำพรรษาอยู่ในหมู่บ้านนั้น ซึ่งไม่ห่างจากพระพุทธองค์สักเท่าไร เพราะถ้าจะจำพรรษาอยู่กับพระองค์นั้น คงมีอันตรายไม่พอฉัน (คำว่าบ้านน้อยๆ ในตำราท่านกล่าวไว้ คงจะมีภิกษุไม่กี่รูป รวมทั้งพระอานนทด้วย) ในพรรษานั้น ทรงพระประชวรด้วยพระโรคพาธต่างๆ แต่ก็ทรงบำบัตโรครักษาไข้เจ็บนั้นด้วยอิทธิบาทธรรมทั้ง ๔ โดยทรงรำพึงว่า เวลานี้ยังไม่สมควรจะปรินิพพาน หมอโกมารภักจซึ่งเป็นหมอประจำพระองค์ ก็ไม่ปรากฏว่าได้ไปรักษาพระองค์เลย

เพราะว่าหมอโกมารภักจนี้ อยู่เมืองสาวัตถีนั่น ในขณะที่พระศาสดาเสด็จไปจำพรรษาอยู่เมืองเวสาลี พระองค์ทรงบำบัดโรคอาพาธด้วยการเจริญภาวนา เจริญอิทธิบาทธรรมทั้ง ๔ ขับไล่อาพาธนั้นออกไป เพราะยังไม่ถึงเวลาที่ระดับชั้นเข้าสู่พระนิพพาน โรคภัยก็ถอยออกไป พระองค์ก็อยู่ไปได้ตลอดพรรษา

เมื่อออกพรรษาแล้ว พระองค์ก็เสด็จไปประทับอยู่ที่พระเจดีย์แห่งหนึ่ง ใกล้เมืองเวสาลี แล้วก็เสด็จไปบิณฑบาตในเมืองเวสาลีนี้กับพระอานนท์ พระองค์ประทับอยู่ ณ เจดีย์นั้น ซึ่งเป็นเจดีย์ของชาวเมืองเวสาลีสร้างไว้ สำหรับบรรจุอัฐิธาตุของบรรพบุรุษของกษัตริย์อะไรทำนองนั้นแหละ แต่พระองค์ก็ไปอาศัยอยู่ที่นั่นจนถึงวันเพ็ญเดือน ๓ พญามารก็มาอาราธนาให้พระองค์เสด็จดับขันธเข้าสู่พระนิพพาน โดยพญามารอ้างว่า บัดนี้พระองค์ก็ได้ทรงสั่งสอนบริษัทสี่เหล่า ให้ได้มรรคได้ผล เจริญรุ่งเรืองมาเต็มอัตราแล้ว ร่างกายของพระองค์ก็เข้าสู่วิชชราทรุดโทรมแล้ว สมควรที่พระองค์จะเสด็จดับขันธเข้าสู่พระนิพพานได้แล้ว ขอพระองค์จงรับอาราธนาของข้า

พระองค์ด้วยเถิด

ก่อนหน้านี้นี้ พระศาสดาได้ทรงแสดงโอภาสนิมิต ให้แก่พระอานนท์ฟังว่า ดูก่อนอานนท์ บุคคลใด เมื่อมา เจริญอุทฺธิบาทธรรมทั้ง ๔ ให้มาก ให้แก่กล้าเต็มที่แล้ว บรรดาจะมีอายุยืนนานไปตลอดทั้งตลอดกาลก็อยู่ได้ พระองค์ทรงแสดงอุบายอันนี้ถึงสามครั้ง พระอานนท์ก็ ระลึกไม่ได้เลย ไม่ได้ทูลอาราธนาพระองค์ให้เจริญอุทฺธิบาท ธรรมทั้ง ๔ เพื่อให้ทรงมีพระชนมายุยืนนานตลอดไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่มนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ในตำรา ท่านกล่าวไว้ว่า ทั้งนี้ก็เพราะมารเข้าดลใจพระอานนท์ เนื่องจากว่าพระอานนท์นั้นเป็นเสขบุคคล ยังไม่สำเร็จ อรหัตตผล ได้บรรลุเพียงโสดาบันเท่านั้น ก็เลยยังมีอยู่ ดั่งนั้น มารจึงเข้าดลใจได้ ถ้าหากพระอานนท์สำเร็จพระ อรหัตตแล้ว มารจะเข้าดลใจพระอานนท์ไม่ได้เลย มารเข้า ดลใจเป็นเหตุให้พระอานนท์นี้ก็ไม่ออก นี้ก็ไม่ถึงอุบาย ที่พระองค์ทรงตรัสโอวาทดังกล่าวมานั้น

ตั้งนั้นพระองค์จึงทรงรับสั่งให้พระอาณนทีไปพักผ่อน
 อยู่ร่มไม้แห่งอื่น พระอาณนทีก็กราบลาพระองค์ไปนั่งสมาธิ
 อยู่ใต้ร่มไม้แห่งหนึ่ง ซึ่งไม่ไกลจากพระศาสดาเท่าไรนัก
 มารได้โอกาสจึงเข้าไปกราบทูลอาราธนาให้พระองค์ดับชั้น
 เข้าสู่พระนิพพาน พระองค์จึงตรัสแก่พญามารว่า ดูก่อน
 มารผู้มีบาป ท่านจงมีความขวนขวายน้อยเถิด ตั้งแต่นี้ไป
 อีก ๓ เดือน เราตถาคตจะเสด็จดับชั้นเข้าสู่พระนิพพาน
 แล้ว ท่านจงรับรู้ไว้เถิด พญามารก็สาธุการ แล้วหายตัวไป
 ทันทันนั้นพระศาสดาก็ทรงปลงพระชนมายุสังขาร โดย
 อธิษฐานว่าตั้งแต่นี้ไปอีก ๓ เดือน ซึ่งตรงกับวันเพ็ญ
 เดือน ๖ พระจันทร์เต็มดวง พระองค์จะเสด็จดับชั้น
 เข้าสู่ปรินิพพาน

วันนั้น เมื่อทรงพระอธิษฐานแล้วก็เกิดแผ่นดินไหว
 สะเทือนสะท้าน พระอาณนทีรู้สึกแปลกใจ จึงเข้าไป
 ทูลถามพระองค์ พระองค์ทรงรับสั่งว่า พระองค์ได้ปลง
 พระชนมายุสังขารเสียแล้ว พญามารได้มาทูลอาราธนา
 พระองค์เมื่อสักครู่นี้ แล้วพระอาณนทีก็ได้กราบทูล
 อาราธนาพระองค์ ขอให้เจริญอิทธิบาทธรรม ดังที่ทรง

แสดงไว้แล้วนั้น เพื่อทรงพระชนมายุยั่งยืนนานต่อไป พระองค์ก็ทรงตรัสห้าม ตูก่อนอาณนที บัดนี้ไม่ใช่กาลแล้ว มิใช่เป็นกาลที่ท่านจะมานิมนต์อาราธนาเราตถาคตแล้ว แต่ก่อนนี้ยังเป็นกาลเวลาอยู่ เราแสดงนิมิตโองาสถึง สองครั้งสามครั้ง ท่านก็ยังไม่เชื่อไม่ได้เลย ไม่อาราธนาตถาคต ถ้าหากว่าอาณนทีอาราธนาสักหน่อยเดียว ตถาคตก็จะ ปฏิเสธครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ครั้นเมื่ออาราธนาครั้งที่ ๓ นี้ เราตถาคตก็จะรับอาราธนาพระอาณนทีแน่นอน แต่ที่ พระอาณนทีนิ่งเฉย ไม่อาราธนาเลย ก็เป็นโทษของ พระอาณนทีเอง บัดนี้เราตถาคตได้ปลงพระชนมายุสังขาร แล้ว จะกลับคำไม่ได้

“สัจจ เว อมตา วาจา” การกล่าวคำสัตย์ เป็นธรรม อันไม่ตาย เป็นอันว่า พระองค์ก็ได้ปลงพระชนมายุสังขาร ในวันเพ็ญเดือน ๓ พระจันทร์เต็มดวง ต่อจากนั้นก็ทรง เสด็จไปเมืองกุสินารา พักไปตามหมู่บ้านรายทาง แสดง ธรรมเรื่อยไป เมื่อไปถึงเมืองปาวา ที่ติดกับเมืองกุสินารา ก็ไปพักอยู่ที่ร่มมะม่วง สวนมะม่วงของนายจุนทะ กัมมลา- บุตร ลูกของช่างทอง เมื่อนายจุนทะทราบก็ไปเฝ้า พระองค์

ทรงแสดงธรรมให้ฟัง นายจุนทะก็ได้รับบรรลุโสดาปัตติผล
 ได้ปฏิญาณตนเป็นอุบาสก ผู้นับถือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง
 ตลอดชีวิต และได้อาราธนาพระพุทธรองค์ และพระสงฆ์
 ๕๐๐ รูป ไปฉันภัตตาหารที่บ้านของตนในวันรุ่งขึ้น

ในวันนั้น นายจุนทะจัดตกแต่งภัตตาหารอย่าง
 ขวนขวายเต็มที เพื่อจะเลี้ยงพระทั้ง ๕๐๐ รูป รุ่งเช้า
 พระองค์ก็เสด็จมา เมื่อมาถึงบ้านแล้ว พระองค์ทรงรู้ว่า
 อาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสุกรอ่อนๆ นั้น เทพยดาได้เอาอาหาร
 ทิพย์ผสมเข้าไป ด้วยหวังว่าจะถวายทำบุญ ถวายทาน
 พระองค์ในวาระสุดท้าย พระองค์ทรงรู้เช่นนั้นแล้ว และ
 ทรงรู้ว่าไม่มีพระสงฆ์องค์ใดจะฉันอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อ
 สุกรอ่อนนั้น แล้วทำให้ไพศาตุยย่อยได้ ไม่มี แมคนในโลกนี้
 ทั้งโลกก็ไม่มีใครจะรับประทานแล้วย่อยได้ ไม่มี มีแต่
 พระองค์ผู้เดียวเท่านั้น ดังนั้นพระองค์จึงทรงสั่งให้นาย
 จุนทะเอาอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสุกรอ่อนนั้นมาถวายพระองค์
 เท่านั้น ไม่ให้ไปถวายภิกษุอื่น แล้วให้เอาอาหารอย่างอื่น
 ไปถวายภิกษุทั้งหลาย เมื่อพระองค์รับมาเสร็จแล้ว ที่เหลือ
 นอกนั้นก็ทรงรับสั่งให้เอาอาหารนั้นไปฝังให้มีจิต แล้ว

พระองค์ก็ฉันพร้อมด้วยพระสงฆ์ และเมื่อพระองค์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้วก็ทรงพระประชวรด้วยพระโรคอาพาธ โดยถ่ายเป็นพระโลหิตออกมา

จากนั้นพระองค์ก็ร่ำลายนายจุนทะ ออกเดินทางไปเมืองกุสินารา ทรงพักถ่ายไปตามทาง เมื่อถึงเมืองกุสินาราแล้ว พระองค์ก็ทรงรับสั่งให้พระอานนท์และภิกษุทั้งหลาย ชำระเตียงนอนของพวกมัลลกะษัตริย์เหล่านั้น ให้หันศีรษะไปเบื้องตะวันตก ให้ตั้งอยู่ระหว่างต้นรังคู่หนึ่ง แล้วพระองค์ก็ทรงรับสั่งให้พับผ้าสังฆาฏิ เป็น ๔ ชั้น ปูราบลงไป พระองค์ห่มจีวรเรียบร้อยแล้วก็ประทับสี่งไสยาสน์บรรทมหรือนอนตะแคงขวา พระองค์ประทับนอน จะไม่ลุกขึ้นอีกแล้ว เรียกว่า “อนฺนุฐานํไสยา”

จากนั้นพระอานนท์ก็ไปบอกแก่พวกมัลลกะษัตริย์ในเมืองกุสินาราให้ทรงทราบ ชาวเมืองก็ดีใจ พวกมัลลกะษัตริย์เหล่านั้น ก็นำดอกไม้ธูปเทียนมาถวายบูชาพระศาสดา ได้ประกาศตนโดยกราบทูลให้ทรงทราบว่าได้มากราบมาเฝ้า หลังจากนั้นก็ทรงให้บวชสุภทปริพาชก

ที่เป็นคนแก่ที่มาทูลถามปัญหาพระองค์ พระองค์ก็ทรงรับสั่งให้พระอานนทীবวชให้ เสร็จแล้วพระภิกษุสุภัททะก็ทำความเพียรตลอดคืน ในที่สุดก็ได้สำเร็จอรหัตตผล ก่อนที่พระพุทธองค์จะดับขันธปรินิพพาน ก็ปลงสังขารลงไปได้

นี่แหละเป็นปัจฉิมพุทธสาวกของพระศาสดา ชื่อสุภัททปริพาชก ท่านบวชเมื่อแก่ ประโยชน์พุทธกิจที่พระองค์ทรงบำเพ็ญในวันดับขันธปรินิพพาน คือได้แสดงธรรมโปรดสุภัททปริพาชก ซึ่งนับถือลัทธิอื่นแต่มีบุญวาสนาสั่งสมมาเต็มแล้ว จึงดลบันดาลให้มาเฝ้าพระพุทธองค์ในวาระสุดท้ายแห่งมัจฉิมมาชีพ แล้วท่านก็ได้บรรลุมรรคผล เข้าสู่พระนิพพานตามพระศาสดา

ดังนั้นให้พากันจำเรื่องราวเหล่านี้ไว้ เพื่อเจริญศรัทธาความเชื่อความเลื่อมใสของเหล่าผู้เป็นนักรบวชหรือเป็นคฤหัสถ์ก็ตาม เราจะได้ตั้งใจทำความดีไป ละกิเลสตัณหาให้น้อยเบาบางไป ดังอธิบายให้ฟังมาตอนต้น ก็ขอจบลงเพียงเท่านี้ ❀

สังขารที่เที่ยงย่อมไม่มี

จากซีดี แผ่นที่ ๒๐ ลำดับที่ ๑๗

มีพุทธภาษิตบพหนึ่งทรงตรัสไว้ว่า “**สงฆารา สสุตตานตฺถิ นตฺถิ วุฏฺฐานมฺนิชิตฺถิ**” สังฆารทั้งหลายที่เที่ยงย่อมไม่มี แต่พระพุทธเจ้าก็ไม่ทรงหวั่นไหวต่อสังฆารนั้น พระพุทธภาษิตนี้ เป็นข้อปฏิบัติสำหรับพวกเราที่เป็นพุทธบริษัท ควรปฏิบัติตาม ถึงแม้ว่าใจเรายังไม่มั่นคงได้เท่ากับ พระพุทธเจ้า แต่เราก็พยายามเดินตามรอยของพระองค์ ไม่เช่นนั้นแล้ว เราก็พันทุกข์ไปไม่ได้ สังฆารก็คือร่างกาย ทุกส่วนที่ดวงจิตอาศัยอยู่นี้แหละ มันถูกปรุงแต่งขึ้นมา ด้วยธาตุทั้ง ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม มีบุญและบาปที่ตน ทำมาแต่ก่อน มันตามมาตกแต่ง ตา หู จมูก ลิ้น กาย มือ เท้า อวัยวะน้อยใหญ่ต่างๆ ส่วนจิตนั้น เมื่อธาตุของ

มารดาบิดาผสมกันตั้งขึ้นแล้ว ก็เข้ามาอาศัยที่เรียกว่า ปฏิสนธิวิญญาณ จิตวิญญาณก็เข้ามาอาศัยในธาตุของ บิดามารดา โดยมีบุญและบาปเป็นเครื่องตกแต่งอวัยวะ น้อยใหญ่นี้

ผู้ใดมีบุญหลาย บุญก็ตกแต่งร่างกายนี้ให้สมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีความเจ็บไข้ น้อย ผู้ใดมี บาปหลายติดตัวมา บาปนั้นก็มาตกแต่งอวัยวะร่างกายนี้ ให้ไม่สมบูรณ์ เต็มไปด้วยโรคภัยไข้เจ็บ เบียดเบียน หาความสบายได้ยาก บุญและบาปที่มาตกแต่งร่างกายนั้น มันไม่เที่ยง ร่างกายนั้นมันจะเที่ยงมาแต่ไหน เราต้อง สืบสาวหาต้นตอของการเกิดมาเป็นรูปเป็นนาม อันนี้ละ ต้องสืบสาวดูให้รู้ตามคำสอนของพระพุทธเจ้า อย่าไปเอา คำสอนผู้อื่นมาเป็นเครื่องวินิจฉัย เพราะคำสอนผู้อื่น นอกจากพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์แล้ว ถือว่าเป็น ความคิด ความเห็น ความรู้ ที่ไม่ตรงต่อความเป็นจริง เพราะ ท่านเหล่านั้นยังไม่รู้จริง ไม่เห็นแจ้ง ยังละอาสวะกิเลส ไม่ได้ ท่านผู้ใดเป็นผู้ละอาสวะกิเลสได้ ท่านผู้นั้นแหละ เป็นผู้รู้จริงเห็นจริงในชีวิตนี้ตามจริง

คนเรามักจะเชื่อปรัมปราไปทั่ว เชื่อพระอินทร์ พระพรหม พวกเจ้าแม่กวนอิมก็เอามาเชื่อกัน ไม่ทราบว่าเป็นมาอย่างไร เจ้าแม่กวนอิมนั้นสร้างบุญบารมีมายังไง นับถือกันก่อนประเทศ เท่าที่ฟังอยู่ รูปหล่อเจ้าแม่กวนอิม เต็มเลย อันนี้แหละอยากจะเตือนเพื่อพุทธบริษัททั้งหลาย อย่างมลาย เพราะหลักสำหรับที่จะให้เราพิสูจน์ว่า ชีวิตนี้มันเป็นมาอย่างไร อันนี้พระพุทธเจ้าเป็นตัวยืนอยู่แล้ว พระองค์ก็ทรงตรัสว่า สังขารที่เที่ยงย่อมน่าไม่มี แต่พระพุทธเจ้าย่อมน่าหวั่นไหวในสังขารนั้น เรามาปฏิบัติตามนี้กันแหละ เราจะไปอ้อนวอนให้ผู้วิเศษใดๆ ในโลก มาช่วย ให้มีชีวิตที่ยั่งยืนนาน ไม่มีโรคภัยมาเบียดเบียน อย่างนั้นนะ มันเป็นไปได้ไม่ได้ คิดดู องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ร่างกายของพระองค์ บุญกุศลที่พระองค์สร้างมาแต่อดีตชาติมากมาย มาตกแต่งให้ ก็ยังไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ลองคิดดูอย่างนั้นก็แล้วกัน คนธรรมดาสามีญ บุญกุศล ตกแต่งให้ไม่มากอะไรเลย ไม่มากเหมือนพระพุทธเจ้า แล้วจะให้มันเที่ยง มันยั่งยืนมาแต่ไหน แล้วบาปก็ทำอย่างนั้นนะ ไม่ละอาย ไม่กลัวบาป มันจะตามสนองให้เป็นทุกข์

คนเรานะ เมื่อเวลาบาปมันให้ผลแล้ว มันไป
อ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วสากลโลก ให้มาช่วยเหลือปิดเป่า
ความทุกข์ต่างๆ เหล่านั้นให้ออกไป มันจะเป็นไปได้
อย่างไรเล่า อาณาภพแห่งบาปบุญนี้ มันมีเหนือชีวิตจิตใจ
ของบุคคล ผู้ใดทำ มันก็มีอำนาจเหนือชีวิตของผู้นั้น
ผู้ใดไม่ทำ มันก็ไม่มีอำนาจจะไปครอบงำได้ นี่ เราต้อง
เข้าใจอย่างนี้ ดังนั้นไม่ควรที่จะไปอ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ใดๆ ถ้ามันวิบัติมาแล้ว แก้ไขไม่ตก ก็โยนให้กรรม
เราต้องทำกรรมชั่วมองอย่างใดอย่างหนึ่งมาแต่ก่อน กรรมชั่วนั้นมันตามมาสนองเอา เราไม่ต้องเสียใจ เพราะว่าตั้งแต่
ก่อนนั้น มันไม่รู้ มันถึงได้ทำกรรมชั่ว เรารู้อย่างปัจจุบัน
นี้แล้ว จะไม่ทำต่อไปอีก ขออธิษฐานใจ ละเว้นการ
เบียดเบียนบุคคลอื่นและสัตว์อื่นทุกชนิด จะไม่เบียดเบียน
ใครเลย แม้ใครจะมาเบียดเบียนตน ตนก็จะไม่ตอบ
หากตอบโต้กันไป มันก็จะเป็นกรรมเป็นเวรตามสนองกันไป
ไม่รู้จักจบจักสิ้น ถ้ากรรมเวรหนหลังมี บันดาลให้เขา
มาทำร้ายทำลายชีวิตก็แล้วไป เราไม่ต้องไปผูกโกรธ
ผูกพยาบาทบุคคลผู้ทำลายตน ไม่เช่นนั้นเวรกรรมมันก็ไม่
จบสักที มันก็ตามผูกพันกันไป

นี่เราต้องรู้อย่างนี้ รู้วิถีทางแห่งชีวิต มันถึงถูกต้องตามความเป็นจริง ถ้ารู้ไปอย่างอื่นแล้วไม่ตรงต่อความเป็นจริง ก็ถ้าหากว่ามันไม่เป็นอย่างว่านี่นะ คนเราเกิดมามันก็ต้องเหมือนกันสิ มันก็ต้องมีชีวิตมีร่างกายเหมือนกัน ตีก็ต้องตีเหมือนกัน เลวก็ต้องเลวเหมือนกัน แต่ที่มันหาเป็นเช่นนั้นไม่ บางคนก็มีอายุสั้น บางคนก็มีอายุยืนยาว บางคนก็มีผิวพรรณสวยสดงดงาม บางคนก็มีผิวพรรณต่ำทราม ผิวพรรณไม่ผุดผ่อง มีผิวพรรณหุบชืด อย่างนี้ละ บางคนก็มีอวัยวะร่างกายไม่สมประกอบ มีวิบัติส่วนใดส่วนหนึ่ง เราก็เห็นกันอยู่ดาษดื่น ก็ที่มันเป็นอย่างนี้ก็เพราะอะไรละ ก็เพราะกรรมนั้นแหละเป็นเครื่องตักตวงต้องเรียนให้รู้ เพราะต่างคนต่างทำมา มันทำกรรมดีหรือกรรมชั่วไม่เหมือนกัน สุดแล้วแต่จิตมันโน้มไปอย่างไร มันก็ทำไปอย่างนั้น เวลากรรมนั้นมาให้ผล มันจึงไม่เหมือนกัน

นี่เราต้องเรียนรู้ เหตุปัจจัยของชีวิตอย่างนี้ เมื่อรู้อย่างนี้แล้วทำอย่างไร ก็ฝึกจิตของตน อย่าให้มันหวั่นไหว เหมือนอย่างพระพุทธรูปเจ้านั้นแหละ เพราะว่า

ร่างกาย สังขาร ธาตุ ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม อันนี้ะ
 มันก็เป็นส่วนหนึ่ง ไม่ใช่อันเดียวกับกับดวงจิต จิตนี้ก็เป็น
 ธรรมชาติ ดิน น้ำ ไฟ ลม ไม่ใช่ธาตุรู้ ไม่รู้อะไร เราต้อง
 แยกประเภทดูอย่างนี้ ส่วนนามธรรมคือ เวทนา สัญญา
 สังขาร วิญญาณ ก็อาศัยกายกับจิตนี้แหละ ก็พบกันเข้า
 จึงได้เกิดเป็นนามธรรมนี้ขึ้นมา แล้วเราฝึกจิตนี้ให้มัน
 ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค นามธรรม อันมันวิบัติ
 แปรปรวนไปตามเหตุตามปัจจัยของมัน อันนี้เป็นหน้าที่
 ของเราทุกคนที่ต้องการจะพ้นจากทุกข์ เมื่อทุกข์ภัยใน
 สงสาร เมื่อต่อความเกิด เมื่อต่อความแก่ เมื่อต่อความ
 เจ็บไข้ได้ป่วย เมื่อต่อความตาย

เพราะใครๆ เมื่อเกิดมาแล้วก็ไม่อยากตาย แต่
 จำต้องตาย หมดบุญหมดกรรมลงไปเมื่อใดแล้ว อยู่ไม่ได้
 ใครก็ไม่อยากเจ็บป่วยไข้ อยากมีร่างกายสมบูรณ์อยู่ตลอด
 ไป แต่แล้วมันก็ไม่เป็นไปตามใจหวัง เวลามันอยู่ดี สบาย
 มันลืมหัด เวลาโรคภัยเบียดเบียนขึ้นมาละก็ ทุกข์ร้อน
 คนเราเป็นอย่างนั้น ความประมาท ความไม่ชวนชวาย
 ภาวนา ไม่ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อเวลา

มันสบายอยู่ โรคภัยไม่เบียดเบียน มันทำให้คนเรา
ประมาท ลืมตัว ไม่ฝึกฝนจิตของตน ปล่อยให้จิตมัน
เร่ร่อนพเนจรไปทั่ว ให้จิตมันหลงรักบ้าง หลงชังบ้าง
หลงถือเรา หลงถือเขา หลงถือโน่นถือนี้ อันนั้นก็ว่า
ของเรา อันนี้ก็ของเขา เราเป็นอย่างนั้น เขาเป็นอย่างนี้
เรายากจน เขาร่ำรวย หรือว่าเราร่ำรวย คนอื่นเขายากจนก็
ดูถูกดูหมิ่นคนยากคนจนไป มันมีแต่เขามีแต่เราอยู่ในใจนี้
คนหลงคนเมามันเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นมันถึงได้
เบียดเบียนซึ่งกันและกัน มันจึงพันทุกข์พันภัยไปไม่ได้

เราต้องภาวนา ละความมีเขามีเราอยู่ในใจออกไป
เพราะมันผิดไปจากความเป็นจริง คำว่าเขา คำว่าเรา คำว่า
ของเขา ของเรา อันนี้ถ้าว่าโดยสมมติแล้ว พอยอมรับ
แต่ถ้าว่าโดยปรมาตม์แล้ว ไม่ใช่ เป็นไปไม่ได้ มันต้องแบ่ง
ออกเป็นสองส่วนอย่างนี้ ถ้าว่าโดยสมมติแล้ว ก็จริงแหละ
ถ้าไม่สมมติอย่างนี้ มันก็ไม่รู้เรื่องกัน ก็ไม่ทราบว่าเป็นของใคร
ต่อใคร ปนเปกกันไปหมด เดี่ยวก็แย่งกัน ฆ่ากันตาย
หมดเลย อย่างว่านี่ นานัน แดนนี้ มีหลักเขต นี่นาเรา
อันนั้นนาเขา อันนี้แดนบ้านของเรา อันนั้นแดนบ้านของเขา

ฉะนั้นจึงไม่ลวงล้ำกัน ไม่ทะเลาะกัน ให้สมมติอย่างนี้
 เรายอมรับ แต่ว่าสมมติเหล่านี้เป็นของไม่จริงยั่งยืน
 ถ้าว่าโดยปรมาตม์แล้ว มันไม่มีของใคร เพราะใครก็ไม่มี
 กรรมสิทธิ์ได้ตลอดไป มีกรรมสิทธิ์อยู่ได้ชั่วชีวิตหนึ่ง
 เท่านั้นแหละ พอตายลงแล้วก็ไปสมบัติผู้อื่นไป เป็นของ
 ผู้อื่นไป อย่าว่าแต่สมบัติภายนอก แม้แต่กายสมบัติอันนี้
 ซึ่งเป็นของหวงแหนมาก เป็นของรักมาก แต่มันก็ยังบังคับ
 ไม่ได้ ไม่เป็นไปตามใจหวัง อย่าเป็นอย่างนั้น มันก็เป็น
 อย่าเป็นอย่างนี้ มันก็เป็นไป

เหตุนี้แหละ พระพุทธเจ้าจึงสอนให้เราฝึกนั่งสมาธิ
 ภาวนา ช่มจิตที่มันเลื่อนลอยฟุ้งซ่านให้มันสงบลง ให้มัน
 ตั้งมั่นลงไป ต่อบุญต่อคุณไว้ก่อน ถ้าไม่ฝึกอย่างนี้แล้ว
 ใจมันลอย มันลอยไปตามกระแสของโลก ลอยไปตาม
 สมมติบัญญัติ อย่างที่วามาแล้วนั้นแหละ ถ้าเรายืนหยัดอยู่
 ไม่หวั่นไหว พยายามฝึกจิตให้หนักแน่นลงไป เวลาโรคภัย
 เบียดเบียนมากก็ไม่ต้องเดือดร้อน ส่วนร่างกายมันวิบัติก็
 เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก จิตใจไม่ได้วิบัติตามร่างกาย เพราะ
 จิตนั้นเป็นนามธรรม ไม่มีรูปร่างเหมือนร่างกาย มันจะ

เอาอะไรมาวิบัติ จิตวิบัติก็คือจิตที่แปรปรวนไป ตามภาวะ
โทสะ โมหะ นั่นคือจิตวิบัติ ภาวะ โทสะ โมหะ นี้
พระคาสดาเปรียบไว้เหมือนกับไฟ เป็นของร้อน เมื่อมัน
เผาจนจิตใจเข้าไปแล้ว ทำใจให้เราร้อน หาที่อยู่ไม่ได้
นั่งก็ไม่ได้ นอนก็ไม่ได้ เดินไปก็เดือดร้อน เมื่อกิเลส
เหล่านี้มันเผาจนเข้าไปแล้วนะ มันเป็นอย่างนั้น

เพราะฉะนั้น การฝึกจิตให้ตั้งมั่น ก็เพื่อไม่ให้ภาวะ
โทสะ โมหะ มันครอบงำได้ เราฝึกให้จิตตั้งมั่นเข้าไป
เมื่อเวลาเรื่องใดเกิดขึ้นมา ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม เราก็ใช้ปัญญา
พิจารณา ให้รู้เห็นตามความเป็นจริงในเรื่องนั้นๆ เรื่องใด
ก็ตาม มันเกิดขึ้นในเมืองต้น ก็ต้องแปรปรวนในท่ามกลาง
และแตกดับในที่สุด เป็นอย่างนี้ทุกเรื่องทุกอย่างเลย สิ่งที่มี
วิญญูญาณครองก็ตาม ไม่มีวิญญูญาณครองก็ตาม ที่มีรูป
ก็ตาม ไม่มีรูปก็ตาม เหมือนกัน เมื่อเกิดขึ้นแล้ว แปรปรวน
แตกดับไป เหมือนกันหมด ต้องใช้ปัญญาพิจารณาให้มัน
เห็นชัด ตามความเป็นจริงอย่างนี้ แล้วสะกดจิตของตน
ว่าอย่าหวั่นไหวไปตามความเปลี่ยนแปลงของนามของรูป
เหล่านั้น

ที่แรกนี่มันก็ต้องสะกดก่อนแหละ ต้องอดกลิ่น
ทนทาน เมื่อความอดกลิ่นมันมีกำลังขึ้นมา มันมีกำลังเต็มที
แล้ว มันก็เอาชนะทุกข์ได้ ไม่ต้องอดกลิ่นให้ยากต่อไป
มันสะกดเอง ฝึกให้มันชิน เวลาร่างกายวิบัติแปรปรวนไป
เราก็ไม่แสดงอาการเศร้าโศกเสียใจอะไร แม้มันจะเกิด
ทุกข์เวทนา เกิดในร่างกาย ในจิตใจอันนี้ก็ตาม ก็ไม่
หวั่นไหว ก็เพราะว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ของเรา มันบังคับไม่ได้
ไม่เป็นไปตามใจหวัง แล้วจะหวั่นไหวไปตามมันทำไม
ในเมื่อเห็นว่ามันไม่ใช่ของเราแล้ว เราก็ไม่ต้องหวั่นไหว
ไปตามมัน ก็ใช้ปัญญาสอนใจตัวเองไปอย่างนี้ ใจนี้มัน
จะปลง มันจะวาง มันจะไม่ยึดถืออะไรต่ออะไร ก็เพราะ
ปัญญาสอน เพราะมีอุบายสอนตัวเอง มันเป็นอย่างนั้น
แต่จะให้ผู้อื่นสอนอย่างเดียวไม่ไหว มันปลงมันวางอะไร
ไม่ได้หรอก ตัวเองนั่น สอนตัวเองเข้าไปอีกที เมื่อ
จำอุบายได้จากผู้อื่นที่ท่านสอน แล้วจำอุบายนั้นไป
นั่งสงบจิต สอนตัวเองเข้าไป

อย่างนี้แหละมันก็ได้แล้ว มันก็เชื่อตัวเอง เชื่อ
ปัญญาของตนเอง สิ่งใดที่ปัญญาสอนให้ละ มันก็ละ

สิ่งใดสอนให้วางมันก็วาง ปล่อยวางลงไป วิธีการปฏิบัติทางจิตใจในพระพุทธศาสนา พยายามสอนจิตไปเรื่อยๆ

แต่ไม่ใช่ว่ามันจะสม่ำเสมอเรื่อยไปนะ บางทีมันก็พลอยไปเกิดความยุ่งขึ้นมา ก็ตั้งข้อแม้พิจารณาตามแนวเดิมนี้แหละ พิจารณาให้มันลงไปถึงที่ ถึงความจริงให้ได้ เมื่อพิจารณาลงไปถึงความจริงแล้ว มันก็ยุติเรื่องวุ่นวายต่างๆ ลงไปนั่นแหละ ไม่ใช่ที่เราพิจารณาเห็นอย่างนี้แล้ว ปล่อยแล้ว มันจะแล้วไปเลย มันจะไม่กลับหลง กลับฟุ้งซ่านไปอีก ไม่ใช่ เมื่ออริยมรรคยังไม่บริบูรณ์เต็มที่ ยังตัดกิเลสจากสันดานไม่หมด ตราบใดแล้ว มันก็ต้องมีหลงแล้วก็มีรู้ สลับกันไปอยู่อย่างนี้แหละ แต่ว่าเราก็พยายามให้มันรู้แจ้งมากกว่าให้มันหลง ให้มันหลงแต่น้อย ให้มันรู้นั้นมาก ใช้ได้แล้ว เมื่อได้ยินได้ฟังแล้ว ก็ให้ฟังพากันจำอุบายนี้ไว้ให้ประพฤติปฏิบัติตาม ก็คงได้บุญได้กุศล ได้ความรู้ ความเข้าใจในธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าตามความสามารถของตน ดังแสดงมา ❀

เมื่อจิตไม่ดี
ชีวิตก็เสียเปล่า

จากซีดี แผ่นที่ ๒๐ ลำดับที่ ๑๘

ฟังพากันตั้งใจ ตั้งสติสำรวมใจของตนให้แน่วแน่
เนื่องจากเวลานี้เป็นเวลาที่เราจะมาร่วมกันอยู่ที่ศาลาการเปรียญ
ก็เพื่อที่จะฝึกกาย ฝึกจิตนี้ให้สงบระงับ กายก็นิ่งนิ่งๆ
ไม่ไหวติง ไม่ให้่วงเหงาหวนอน เมื่อกายนิ่งได้ ก็ทำจิต
ให้นิ่งต่อไป พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า **นตฺถิ สนฺติ ปรี สุขํ**
แปลว่า “สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี” บรรดาความสุขใน
โลกนี้ เช่น ผลไม้สุกมันก็มีรสหวานดี แต่มันก็หวาน
ชั่วระยะปลายลิ้นเท่านั้นแหละ เมื่อผ่านลงไปสู่กระเพาะ
แล้ว ความหวานนี้มันก็หายไป ความสุขอันเกิดจากการ
กินอาหารอิมหน้าสำราญ การได้นอนหลับสนิท สบายดี

การมีเงินใช้สอยไม่ขัดสน มีเครื่องใช้ไม่สอยต่างๆ ครบตามกระบวนการของโลกสมัยปัจจุบัน หมู่นี้ก็เป็นความสุขชั่วคราวทั้งนั้น บุคคลมาติดอยู่ในความสุขเหล่านี้แหละ จึงพ้นจากทุกข์ไปไม่ได้ สุขเหล่านี้เป็นเหยื่อล่อให้ติดอยู่ในทุกข์

ดังนั้นผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลายให้พึงเข้าใจกัน เหตุดังนั้นการฝึกการอบรมกัน จึงต้องฝึกให้ตื่นดี ลุกเข้าต้องทำข้อวัตรปฏิบัติตรงตามเวลา หมู่นี้มันก็ล้วนแต่ฝึกให้คนเรานั้นมีจิตใจตั้งมั่นต่อความดี มีสติสัมปชัญญะ เตือนใจของตนให้ตื่นตัวอยู่เสมอว่า ความตายนั้น มันไม่มีกำหนดหมายเลย บทมันจะตายปั๊บปั๊บ มันเอาไปเลยก็มี ชีวิตนี้มันฝากไว้กับความตาย ไม่ใช่เป็นของเราอะไรจริงจึงดวงจิตนี้มาอาศัยอยู่ชั่วคราวเท่านั้นเอง ชั่วระยะบุญกรรมที่อุปถัมภ์บำรุงอยู่เท่านั้น เมื่อหมดบุญหมดกรรมอันนี้ลงไปแล้ว รูปร่างอันนี้ก็ตั้งอยู่ไม่ได้เลย

ดังนั้นผู้มีปัญญาทั้งหลาย ท่านจึงไม่นิ่งนอนใจ จึงรีบเร่งทำความเพียร ละกิเลส อันเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ใน

สังสารวัฏนี้ ไม่รู้จักจบจักสิ้น จึงเพียรละความโลภด้วยการให้ การบริจาคทาน เพียรละความโกรธด้วยการเจริญเมตตากรุณาเสมอๆ จนกระทั่งว่าจิตใจมองเห็นสัตว์ทั้งหลาย ว่าเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน ไม่ควรที่จะไปเบียดเบียนมันหรือเขา เจริญเมตตาให้มองเห็นสัตว์ทั้งหลายเป็นอย่างว่านั่นแหละ แล้วมันก็จะไต่งัดเว้นจากการเบียดเบียน สมาทานมันในศีลได้ อย่างมั่นคง ถ้าไม่มีเมตตาธรรม กรุณาธรรมนี้แล้ว ศีลก็รักษาให้บริสุทธิ์ไม่ได้ ไม่มีคุณธรรมสนับสนุนแล้วอย่างนี้ มันเป็นไปไม่ได้เลย ศีลจะบริสุทธิ์ไม่ได้

เพราะฉะนั้นเราเป็นชาวพุทธ พระพุทธเจ้าทรงแนะอุบายแนวทางกำจัดกิเลสฝ่ายอธรรมออกจากจิตใจอย่างนี้แล้ว เราจะปล่อยให้วันเวลาล่วงไปเสียเปล่า นั่นมันก็ไม่สมควรเลย เพราะว่ากิเลสเหล่านั้นเป็นเหตุให้เกิดทุกข์จริงๆ อย่างความโกรธนี้ เมื่อมันโกรธขึ้นมาแล้ว มันก็จะแสดงกิริยา กาย วาจา อันชั่วหยาบออกไป มันก็เป็นบาปเป็นกรรมเป็นเวรติดตัวแล้วนั่นแล แต่คนเรามันไม่รู้หรอกว่ากรรมเวรอันนั้นมันติดตัวไป เหตุตั้งนั้นมันถึงไม่ยอม

ปฏิบัติตามคำสอน มันจะไม่ห้ามจิตใจตัวเอง เวลามัน
อยากโกรธขึ้นมา มันก็ปล่อยให้โกรธซะเต็มที่ เป็นเช่นนี้แล้ว
มันจะไม่ให้กรรมเวรติดตามไปสนองให้เป็นทุกข์อย่างไร
ได้เล่า ก็ตัวเองนั่น ไปสร้างกรรมสร้างเวรขึ้นให้แก่ตัวเอง

ดังนั้นจึงควรพิจารณาให้เห็นคุณานุภาพแห่ง
ข้อปฏิบัติเหล่านี้ด้วยตนเอง ให้เห็นอานุภาพแห่งการภาวนา
ว่าการภาวนานี้ มันทำให้สงบระงับจากกิเลสเหล่านั้น
แหละ ไม่ใช่ใช้ออย่างอื่นใด เราก็พยายามทำใจสงบ ก็เพื่อ
ไม่ให้มันปรุงแต่งกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ ให้
เกิดขึ้นในใจนี้เอง พยายามใช้ปัญญาสอนใจนี้ให้เห็นโทษ
แห่งความโลภ ความโกรธเหล่านี้ เห็นโทษแห่งความหลง
ความเข้าใจผิดต่างๆ นี้ มันทำให้คนเราเดินทางผิด
เพราะว่า กาย วาจา นี้ มันมีใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน
ถ้าใจเห็นผิดแล้ว มันก็ใช้กาย ใช้วาจา ทำผิด พุดผิด
จากทำนองคลองธรรมไป อันนี้แหละ

เช่นบางคนก็เห็นว่า การฆ่าสัตว์นี้ไม่เป็นบาปหรอก
แต่ว่าฆ่าสัตว์ที่เป็นอาหารนะ สัตว์อันใดที่ไม่เป็นอาหาร

อย่าไปฆ่ามัน เพราะชีวิตของมนุษย์เรา มันอยู่ด้วยกับเนื้อสัตว์ ถ้าไม่ได้รับประทานเนื้อสัตว์แล้ว มันจะอยู่ไม่ได้ของมีนเมาต่างๆ มีสุราเมรัยหมู่นี้ก็เป็นของประดับโลก ถ้าไม่มีน้ำพวกนี้ คนเราก็หงอยเหงานะเศร้าใจ หาความสุขสบายไม่ได้ เมื่อมีน้ำพวกนี้หล่อเลี้ยงเข้าไปแล้ว มีความสนุกสนานรื่นเริงบันเทิงใจดี หรือว่าได้ไปเล่นชู้กับเมียของคนอื่นหรือผัวคนอื่น หมู่นี้เห็นว่ามันเป็นเรื่องสนุกสนานดี อันหมู่นี้ล้วนแต่เป็นความเข้าใจผิดทั้งนั้นเลย ถ้าบุคคลเข้าใจถูกต้องแล้ว จะไม่ทำเด็ดขาดเลย

เช่นอย่างข้อที่หนึ่งนั้น สัตว์ทั้งหลายมันชั้นอาสาเป็นอาหารของมนุษย์หรือไม่ มันประกาศเมื่อไร มันไม่มีใครจะตอบได้เลยตอนนี้ มันว่ากันเฉยๆ สัตว์ทั้งหลายย่อมกลัวตายรักชีวิตของตนเหมือนกันหมดทุกชนิดเลย ใครๆ ก็ไม่อยากจะให้ใครมาทำร้ายตน มาเบียดเบียนตน แม้ตัวของตัวเองก็ลองคิดดู ก็รักชีวิตของตัวเอง ไม่อยากให้ใครมาเบียดเบียนเลย อย่าว่าแต่ตบตีเลย แม้แต่ด่าว่าด้วยวาจา ก็เจ็บใจเต็มที่อยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ผู้ใดไปเบียดเบียนบุคคลอื่นและสัตว์อื่น จึงถือว่าเป็นผู้เอาเปรียบ

บุคคลอื่นและสัตว์อื่น เห็นว่าตนมีอำนาจเหนือเขาก็ทำได้ ทำเอา เมื่อที่เขามาทำตน ตนก็ไม่ปรารถนาให้เขาทำ หาทางต่อสู้ หมู่นี้มันควรคิดควรพิจารณาให้รู้ให้เห็น การต่อสู้การเบียดเบียนซึ่งกันและกัน มันก็เป็นกรรมเป็นเวร ตามสนองกันไปชาติแล้วชาติเล่า

ดังเราจะเห็นได้ในปัจจุบันนี้แหละ ทำไมคนถึงฆ่ากันนักหนา ไม่ใช่ว่ามันฆ่ากันโดยไม่มีเหตุปัจจัย มันมีเหตุในหนหลัง มาสมทบกับเหตุในปัจจุบันด้วย เหตุในปัจจุบัน ต่างคนต่างไม่มีศีล ไม่สำรวมกาย วาจา พูดกระทบกระทั่งกันเข้า แสดงกิริยาหยาบคายต่อกัน และกัน ประกอบกับกรรมเก่าที่ได้ทำมาแต่ก่อนนั้น เคยได้เบียดเบียนกันมา ก็เลยหนุนส่งให้มีความโกรธ ความพยาบาทขึ้นอย่างรุนแรง อย่างกับได้ลงมือประหาร-ประหารกัน ใครดีก็อยู่ ใครไม่ดีก็ตายไป บางที่มันก็ลอบกัดเอาโดยเจ้าตัวไม่รู้เลย อันหมู่นี้มันไม่ใช่ที่อาศัย แต่เหตุปัจจุบันนะ อาศัยเหตุในอดีตที่ล่วงแล้วมา แต่ก่อนผู้ที่ถูกเขาฆ่าตาย ผู้นั้นก็ลงไปฆ่าเขามาแต่ก่อนนะ กรรมนั้นก็ติดสอยห้อยตามมา มาถึงในชาตินี้ มันถึงเวลาให้ผล

เวลาใด ก็ดลบันดาลให้คนอื่นมาฆ่าตัวเองตายเสีย

ก็เป็นอยู่อย่างนี้แหละ บุคคลผู้ไม่มีศีล ไม่สำรวม
ในศีลแล้ว มันก็มีแต่การเบียดเบียนซึ่งกันและกันอยู่
อย่างนั้น เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้ายังตรัสว่า **อภัยปิณฑัง
สุขัง โลเก ปาณะ ภูเตสุ สัตถุญะโม** “ความสำรวมในสัตว์
คือความไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันเป็นสุขในโลก”
สุขา วิราคะตา โลเก กามานังสะมะติกะโม “ความสิ้นไป
แห่งราคะ คือความล่วงการเสียได้เป็นสุขในโลก” นี้พูดถึง
สุขที่พระบรมศาสดาทรงตรัสไว้ ให้พิจารณาดู

พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่า บุคคลผู้ใด ไม่
เบียดเบียนบุคคลอื่นและสัตว์อื่นนั้น ผู้นั้นย่อมเป็นสุข
สบายมาก แม้ยังจะไปเกิดในภพน้อยภพใหญ่ต่อไป
มันก็ไม่มีการมัวเมาชั่วช้าติดตามสนองให้เป็นทุกข์ต่อไป
เกิดชาติใด ก็มีอายุยืนยาวนานไป จนตลอดถึงอายุขัย
จึงค่อยตาย เพราะไม่มีการมัวเมาตัดรอนชีวิตในระหว่าง
ทาง แต่บุคคลผู้พากเพียรพยายามละความกำหนัดยินดี
ให้เบาบางออกไปจากจิตใจได้เท่าไร ความไม่พัวพันใน

กามคุณ หรือว่ากิเลสกรรม ได้แก่เรื่องผัวๆ เมียๆ
 นั้นแหละ กามคุณทั้ง ๕ ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส
 สัมผัสต่างๆ หมู่นี้ ได้เอากายออกห่าง เอาใจออกห่าง
 เอาวาจาออกห่างได้ ผู้นั้นเป็นสุขในโลก

พระศาสดาทรงตรัสไว้ณะ และเป็นความจริง
 จะไม่จริงอย่างไรละ บุคคลผู้ละระคะความกำหนดยินดีได้
 โทสะก็ไม่เกิด โมหะความหลงก็ไม่เกิด เพราะความ
 กำหนดยินดี ทำให้คนเราหลงมัวเมาไปในทางที่ผิดศีล
 ผิดธรรม ทำให้เกิดการแย่งชิงกัน โกรธกัน ประหัต-
 ประหารกัน หมู่นี้มันก็ล้วนแต่เกิดจากราคะความกำหนัด
 ยินดีนี้ทั้งนั้นเลย เพราะฉะนั้นสำหรับผู้ครองเรือนแล้ว
 ควรบรรเทาลง ถึงจะไม่ขาดหมด ก็ให้มันบรรเทาเบาบาง
 ลง อย่าให้ประพฤติผิดศีลข้อที่ ๓ ก็แล้วกัน ก็ยังนับว่า
 เป็นความดีความชอบของผู้ครองเรือน แต่สำหรับผู้เป็น
 นักบวชแล้ว ต้องเว้นทั้งทางกาย ทางวาจา และทางจิตใจ
 โดยประการทั้งปวง กายก็ไม่แสดงมารยาสาไถยในเชิงรัก
 เชิงใคร่ การพูดจาปราศรัยอะไร ก็ไม่แสดงบถมารยา
 สาไถยออกไปต่อเพศตรงข้าม ภายในจิตใจก็สำรวมระวัง

อย่าให้ความกำหนดครอบงำจิตใจได้ โดยมาพิจารณา
เห็นร่างกายทุกกระเปียดนี้ ล้วนแต่เป็นของไม่มีอะไร
สวยงาม อาศัยหนังหุ้มห่ออยู่เท่านั้นเอง สิ่งโสโครกจึง
ไม่ปรากฏออกมา

ถ้าสมมติว่าลอกหนังนี้ออกลองดูซิ หน้าดูหรือ รูปร่าง
อันนี้ ไม่มีอะไรน่าดูสักอย่างเดียวเลย มันพอน่าดูอยู่ได้
นี่เพราะว่าอาศัยหนังหุ้มอยู่เท่านั้นเอง และก็มีเลือดวิ่ง
พล่านตามเนื้อตามหนังอันนี้ ทำให้เกิดผิวพรรณเปล่งปลั่ง
ขึ้นมา เห็นเข้าแล้วก็ชอบใจ ที่แท้สีของเลือดต่างหาก
เลือดมันวิ่งไปตามร่างกายนี่นะ ทำให้มีน้ำมีนวลขึ้นมา แต่
ที่จริงนั้นธาตุน้ำนั้นแหละ ก็คือเลือด เลือดแดงก็มี เลือด
สีเหลืองก็มี เลือดขาวก็มี มันซึมซาบอยู่ในร่างกายทุกส่วนนี้
ถ้าหากว่าผู้ใดเป็นโรคเลือดจางเข้าไปแล้ว ผิวพรรณก็ซุบซิด
ไม่เปล่งปลั่งเลย กำลังวังชานั้นก็ลดน้อยถอยลงไป คนผู้นั้น
ไม่น่าดู ไม่น่าปรารถนาอย่างนี้แหละ ลองพิจารณาดู

ถ้าผู้ใดมาเพ่งพิจารณาร่างกายสังขารนี้ให้เห็นตาม
สภาพความจริงอย่างว่ามานี้ ถ้าเป็นนักบวชก็คลายความ

กำหนดยินดีออกไปเรื่อยๆ ไม่ต้องการ ไม่ปรารถนามัน ผู้ใดเห็นร่างกายสังขารตามความเป็นจริงอยู่เสมอๆ ผู้นั้นย่อมประพาศิพพรหมจรรย์ไปได้ตลอดรอดฝั่ง ถึงแม้ยังไม่ได้บรรลุผลอะไร แต่ความรู้สึกในใจนั้นไม่ปรารถนาเรื่องกลิ่นรสเครื่องสัมผัสเลย เพราะมองเห็นแล้วว่า ไม่มีชิ้นส่วนตรงไหนสวยงาม หรือว่าเที่ยง ยั่งยืน ไม่มีเลย เป็นนักบวชต้องบำรุงความรู้ความเห็นดังกล่าวมานี้ ให้เกิดขึ้นมีในใจอยู่เสมอๆ ไป อย่าไปเห็นตามความนิยมสมมติของชาวโลก ชาวโลก ผู้ที่หมกมุ่นอยู่ด้วยราคะ ตัณหา มันก็ต้องเป็นไปอย่างนั้นแหละ ว่ารูปนั้นสวยงามดี รูปนี้ขี้เหร่ เสียงนั้นไพเราะดี เสียงนี้ไม่ไพเราะ อะไรทำนองนี้ มันก็เลือกคัดจัดสรรกันไปอย่างนั้นแล ตามความนิยมสมมติของโลก แต่แล้ว ทั้งรูปสวยและรูปไม่สวย เมื่อพูดถึงความจริงแล้ว ก็มีสภาวะอันเดียวกันคือ มันเกิดขึ้นมาแล้ว ก็แปรปรวน แตกดับสลายลง เหมือนกันหมดเลย ไม่มีรูปใดที่จะสวยสดงดงามตลอดเวลา ที่จะเที่ยง ยั่งยืน อยู่ตลอดเวลา ไม่มีเลย

ถ้าเป็นนักบวชแล้ว จำเป็นต้องพิจารณาให้เข้าถึงความจริงอยู่อย่างนี้เสมอไป อย่าพิจารณาให้เห็นว่าเป็นความสวยความงามอย่างนั้น มันเป็นการยั่วให้เกิดราคะตัณหา มันไม่เหมาะสมกับเพศสมณะ มันเป็นคฤหัสถ์ มันจึงเหมาะสมแบบนั้น เมื่อกำหนดยินดีมา ก็แสวงหามันไป ไม่มีวินัยห้าม แต่สำหรับนักบวชที่มีวินัยห้ามเลย แม้แต่คิดในใจก็ปรับอาบัติได้ เช่นไปคิดสรรเสริญรูปร่างของเพศตรงข้าม ว่าตั้งแต่บั้นเอวขึ้นไปว่าตรงนั้นสวยตรงนั้นงาม อะไรต่ออะไรขึ้นมา เกิดความกำหนัดยินดีขึ้น ปรับอาบัติอยู่ในใจ ตั้งแต่บั้นเอวลงไปปรับอาบัติทุกกฎ มันเป็นอย่างนั้น อย่าไปเข้าใจว่าอาบัติทางใจไม่มีอยู่

เพราะฉะนั้นเราต้องรู้ เราต้องเข้าใจความเป็นนักบวชของตน ผู้เป็นคฤหัสถ์ก็เหมือนกันนะ สำคัญว่าเราเป็นพุทธบริษัทของพระพุทธเจ้า เราเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า เราต้องปฏิบัติตามวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด เราจึงจะพ้นจากนรกอบายภูมินี้ก็ต้องสอนตนเข้าไปอย่างนี้แหละ เป็นคฤหัสถ์ก็ดี ไม่ใช่ว่าเป็นคฤหัสถ์ก็แล้ว จะทำอะไรก็ได้ ไม่เหมือนนักบวช

ไม่ใช่อย่างนั้น มันต้องเลือกทำ เพราะว่าของในโลกอันนี้
ลองสังเกตดู มีทั้งของดี มีทั้งของเลว ไม่ใช่ว่าดีทั้งหมด
ไม่ใช่ว่าเลวทั้งหมด ปนเปกันอยู่ทั้งสองอย่าง ฉันทิดก็
ฉันทัน อย่างนั้นแล ความประพฤติของคนเรา มันมีใจ
เป็นประธาน คราวใดใจเป็นอกุศล มันก็แสดงออกทางกาย
ทางวาจา ไปในทางเบียดเบียนบุคคลอื่นและสัตว์อื่น
นี่เรียกว่าจิตเป็นอกุศลนำ เป็นอย่างนั้น คราวใดจิตเป็น
กุศล เปี่ยมไปด้วยเมตตา มันก็แสดงออกซึ่งความช่วยเหลือ
เหลือเกื้อกูลแก่บุคคลอื่นและสัตว์อื่น ไม่เบียดเบียนกัน
มันเป็นอย่างนี้

ชีวิตของคนเรานี้ละ ไม่ว่าจะพูดถึงดวงจิตโดยตรง
มันมีทั้งดีมีทั้งชั่วอยู่ในดวงจิตอันนี้ ดังนั้น พระศาสดาจึงได้
ทรงสอนให้ภavanaคัดเลือกอารมณ์ของจิตนี้ อันใดที่เป็น
ความคิดความเห็นที่เป็นไปทางบาปอกุศลแล้ว กำหนด
ละทิ้งไปเลย ไม่คิดไม่ปรุงแต่งมันต่อไป หรือว่าความคิด
อันใด มันเป็นไปเพื่อความรัก ความใคร่ ความโกรธ ความ
พยาบาทต่างๆ หมู่นี้ละ เป็นความคิดที่เป็นอกุศล เราต้อง
พยายามกำหนดใจละเรื่อยไป แล้วก็ก่อสร้างมันขึ้นมา

ต่อไปอีก ความคิดอันใดซึ่งประกอบไปด้วยเมตตากฎณา
 คิดช่วยเหลือเกื้อกูลตนเองด้วย ผู้อื่นด้วย ให้พ้นจากทุกข์
 จากภัยในสังสาร ไม่คิดล้างผลาญ เบียดเบียนใคร อย่างนี้
 เป็นความคิดที่เป็นกุศล และคิดอีกอย่างหนึ่งเป็นความดำริ
 ที่ว่า ทำไฉนหนอ เราจึงจะพ้นอำนาจแห่งกามตัณหาอันนี้
 ไปได้ ทำไฉนหนอ เราจึงจะพ้นจากรูปตัณหาต่างๆ หมู่นี้
 ดำริเข้าไป เพราะรูปร่างอันนี้ มันเป็นของไม่เที่ยง ถ้าจิต
 ยังผูกพันมันอยู่ตราบใดแล้ว มันก็เป็นทุกข์อยู่อย่างนี้แหละ
 อย่างปัจจุบันนี้เองนะ เรามาอาศัยอยู่ในของไม่เที่ยง
 มันก็เป็นทุกข์ทนทรมานอยู่อย่างนี้แหละ ต้องได้เลี้ยง
 ต้องได้ปรนเปรอมัน ถึงจะเลี้ยงหรือปรนเปรอมันเท่าไร
 มันก็ยังไม่เที่ยงอยู่นั้นแหละ มันยังแปรปรวนไปอยู่ ดังนั้น
 มันถึงได้เป็นทุกข์

ดวงจิตดวงนี้ก็เพราะมาอาศัยอยู่ในของไม่เที่ยง
 นี้แหละ ต้องเพ่งดูพิจารณาดูรูปร่างอันนี้ จนเกิดนิพพิทา
 ความเบื่อหน่าย พระองค์ทรงสั่งสอนให้พวกเรานั้น
 พิเคราะห์จนเกิดนิพพิทา ความเบื่อหน่าย ไม่ได้ทรงสั่งสอน
 ให้มีความยินดีอยู่ในโลกอันนี้ ให้เข้าใจความหมายแห่ง

คำสอน ถ้าบุคคลไม่เบื่อไม่หน่ายตราบใจแล้ว ผู้นั้นก็พ้นจากทุกข์ไปไม่ได้ ต้องเที่ยวมาเกิด แก่ เจ็บ ตายอยู่อย่างนี้แหละ เที่ยวมาหวังสมบัติในโลกอันนี้ หวงไว้แล้วแต่เอาติดตัวไปไม่ได้ มันเป็นความหลงของดวงจิตต่างหาก หวงในสิ่งที่ไม่เที่ยง หวงแทนในสิ่งที่ไม่ใช่ของตัวเองของตนอย่างนี้แล มันเป็นความหลงจริงๆ นะ ลองพิจารณาดูว่าเมื่อตายแล้ว ตนก็เอาติดตัวไปไม่ได้แม้แต่ร้อยเดียว อย่างไรก็ตามแต่สมบัติภายนอกเลย แม้แต่ร่างกายทุกกระเบียดนิ้วก็ไม่ได้เอาติดตัวไป และอย่างนี้แล้ว ทำไมถึงมาหลงกันนักหนา ทำไมจึงเมากันเกินประมาณ

ก็ควรมีสติเตือนใจตนเองเสมอไป ก็เมื่อความจริงมันเป็นอยู่อย่างนี้ ทำไมเล่าเราจึงไม่เบื่อหน่าย ที่มันไม่เบื่อหน่าย ก็เพราะว่ามันไม่ละระคาะ ปลงกำหนดยินดีกิเลสตัวนี้สำคัญมากนะ ปล่อยให้ระคาะครอบงำจิตใจเกิดความกำหนัดยินดีอย่างแรง เมื่อมันกำหนัดยินดีมากเข้าไปแล้ว มันก็เห็นของไม่สวยงามว่าเป็นของสวยงาม มันก็เห็นว่าของไม่เที่ยงไม่ยั่งยืนว่าเป็นของเที่ยงยั่งยืนเมื่อระคาะมันย้อมใจหนาแน่นเข้าไปแล้ว มันเห็นชาว

เป็นดำ เห็นดำเป็นขาวไป อย่างนี้ละ เพราะฉะนั้นมันถึงได้คิด ถึงได้ข้องกันอย่างนี้ ถ้าผู้ใดบรรเทาราคะตัณหา นี้ลงไป ออกไปจากจิตใจเราอย่างนี้ มันจะมองเห็นรูป เห็นนามต่างๆ หมู่นี้ ไม่น่ารักน่าใคร่ ไม่น่าพอใจอะไรเลย เพราะว่ามองไปตรงไหนก็มีแต่ของไม่เที่ยง ถ้าผ่านการประดับตกแต่งซะแล้วอย่างนี้ ยิ่งชี้เหร่เลย ยิ่งไม่มีอะไรสวยงาม พอสวยงาม พอดูได้อยู่ เพราะอาศัยการประดับตกแต่งเท่านั้นเอง พอเห็นการประดับตกแต่ง เครื่องประดับต่ออะไรเข้าไปแล้ว เอาแล้วเห็นเข้าแล้ว สวยจัง เกิดความกำหนดยินดีขึ้นมาแล้ว ก็อย่างนี้แหละ

คนหลงให้พิจารณาเอา แม้ตัวเองเป็นอย่างนั้น ตัวเองก็เป็นคนหลง หลงในของไม่เที่ยงว่าเป็นของเที่ยง หลงในของไม่สวยไม่งามว่าเป็นของสวยของงาม เมื่อเราเพิ่งพิจารณาด้วยปัญญาแล้ว มันไม่เห็นมีตรงไหนน่ารัก น่าใคร่ น่ายินดีพอใจ เครื่องประดับต่างๆ หมู่นี้ มันก็เป็นธาตุดิน มันไม่มีอะไร แก้ว แหวน ทับทิมอะไรที่เขาว่าเป็นของมีค่ามหาศาล ที่จริงก็ธาตุดินนั่นแหละ แต่มันเป็นธาตุอันประณีตเท่านั้นเอง ไม่ใช่เราามาจาก

ที่ไหนล่ะ ทองคำธรรมชาติหมู่นั้น มันก็ธาตุดิน แต่มันเป็นธาตุอันประณีตเท่านั้นหรอก เราพิจารณาอะไรให้มันลงไปถึงความจริงทุกอย่างได้อย่างนี้ มันก็ทำให้คลายความกำหนดยึดติดลงไปได้ ถึงจะไม่หมดก็เรียกว่าเบาบางลงไปจากจิตใจ เราไม่ควรนั่งนอนใจ เพราะว่าทุกคนตกเป็นทาส ราคะตัณหามานับชาติไม่ถ้วน แล้วก็ยังพันทุกข์ไม่ได้เลย เกิดมาในชาตินี้ ก็ยังจะยอมตนเป็นทาสแห่งราคะตัณหาอีก ก็เลสเหล่านี้บังคับให้ทำงานทนฝนทนแดด หาเงินหาทอง สร้างบ้านสร้างเรือน บางคนบุญน้อย เลยสร้างบ้านอันถาวรให้ตัวเองอยู่ก็ไม่ได้ ได้อยู่กระท่อมไป หากินอย่างแสนยากแสนลำบาก นี่ละ โทษแห่งราคะตัณหา ให้พิจารณาดู ไม่ได้สร้างบุญกุศลอะไร บางคนบุญน้อย มัวแต่ไปทำมาหากิน ถ้างดไปทำการทำงานวันไหน ก็อดแล้วในวันต่อไป บุคคลผู้นั้นได้ชื่อว่าเกิดมาเสียเปล่า เกิดมาแล้วไม่ได้สร้างบุญกุศลความดีอะไร มัวเมาประมาทตกเป็นทาสแห่งราคะตัณหา

ให้สังเกตดูซิ ผู้ครองเรือน โอกาสที่จะได้ทำความดี มีน้อยเต็มที จิตใจก็มีแต่ฝึกใฝ่อยู่ในความได้ความเสีย

วิตกวิจารณ์อยู่แต่ความรวยความจน คนรวยก็วิตกกลัวว่าสมบัติอันมหาศาลนี้มันจะสูญหายไป ก็วิตกวิจารณ์อยู่นั้นแหละ คนจนก็วิตกวิจารณ์ว่าอันนั้นก็ไม่มี อันนี้ก็ไม่มี เรานี้จะจนเอาเสียจริงๆ ชีวิตนี้นับว่าน้อยเต็มที นึกเท่าไรก็น้อยเนื้อต่ำใจลงไป บางคนก็ยิ่งถูกตายหมดแล้ว ก็ยิ่งตัวตายจากโลกนี้ไปเสีย นั่นละโทษแห่งราคะตัณหา เขาหลงหนังสือพิมพ์บ่อยๆ ก็เพราะมันจนตรอก มันไม่มีอันจะกิน คนอัดอั้นตันปัญญา คนมีบุญน้อย ฆ่าตัวเอง ฆ่าผู้อื่น ไม่ใช่เป็นของสนุกสบายอะไร เป็นกรรมเป็นเวรติดตัวไป เกิดไปชาติหน้าก็ไปฆ่าตัวเองตายอีกอยู่นั้นแหละ นั่นแหละ โทษแห่งราคะตัณหา พิจารณาดูให้ดี

ผู้ใดไม่เป็นทาสแห่งราคะตัณหาแล้ว ก็ค่อยยังชั่วหน่อย เช่นไม่เป็นคนเจ้าชู้หลายใจ มีผิวเดียวเมียวเดียว ก้มหน้าทำการทำงาน ไม่ประพฤติตนเป็นนักเลงเจ้าชู้ นักเลงสุรา นักเลงเล่นการพนัน ไม่ไปเที่ยวคบคนชั่วเป็นมิตร ตั้งหน้าทำการงานที่ตนชำนาญในหน้าที่การงานนั้นๆ มันก็พอมีเงินทองข้าวของพอมาลี้งตัวและครอบครัวได้ คนไม่มัวเมาในราคะตัณหาเกินขอบเขต มันเป็นอย่างนั้น

เมื่อมีเงินมีทองข้าวของเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ เหลือใช้เหลือจ่าย มันก็ได้ทำบุญทำทาน ได้รักษาศีล ได้เข้าวัด ได้ทะนุบำรุงวัดศาสนา ก็เป็นบุญบารมีติดสอยห้อยตามไป สะสมบุญบารมีเรื่อยไป

เกิดมาชาติหนึ่ง คนไม่หลง ไม่เมา มันเป็นอย่างนั้น เกิดมาชาติหนึ่งก็สะสมบุญบารมี ให้เต็มความสามารถ แล้วตายไป บุญกุศลก็นำให้ไปเกิดในที่สุขสบายต่อไป คนมัวเมาประมาทแล้ว อย่างวุ่นเหละ ทนทุกข์ ยิ่งไม่ทำความดี ยิ่งไม่ทำบุญทำทาน อาจจะทำให้ตนทนทุกข์ทนยากจนอยู่อย่างนั้น เลยไม่ได้ทำบุญทำทานเลย ชีวิตในชาตินี้ก็เป็นโมฆะ หาประโยชน์อะไรไม่ได้เลย ตายไปเสียเปล่าๆ นี่แหละ ชีวิตของบุคคลผู้มัวเมาประมาท มีแต่ตกต่ำเรื่อยไป ดังแสดงมา ❀

“

ถ้าบุคคลไม่เบื่อไม่หน่ายตราบได้แล้ว ผู้นั้นก็พ้นจากทุกข์
ไปไม่ได้ ต้องเที่ยวมาเกิด แก่ เจ็บ ตายอยู่อย่างนี้แหละ
เที่ยวมาหวังสมบัติในโลกอันนี้ หวงไว้แล้วแต่เอาติดตัวไป
ไม่ได้ มันเป็นความหลงของดวงจิตต่างหาก หวงในสิ่งที่ไม่เที่ยง
หวงแทนในสิ่งที่ไม่ใช่ของตัวเองอย่างนี้แล มันเป็น
ความหลงจริงๆ นะ ลองพิจารณาดูว่าเมื่อตายแล้ว ตนก็เอา
ติดตัวไปไม่ได้แม้แต่้อยเดียว อย่าว่าแต่สมบัติภายนอกเลย
แม้แต่ร่างกายทุกกระเบียดนิ้วก็ไม่ได้เอาติดตัวไป และอย่างนี้
แล้ว ทำไม่ถึงมาหลงกันนักหนา ทำไมจึงเมากันเกินประมาณ

”